

Vážení pedagogové, vážené pedagožky, metodické listy k inscenacím, které pro vás připravily lektorky Divadla Polárka, by Vám měly sloužit jako inspirace pro přípravu žáků*yn či studentů*ek na zhlédnutí a následnou reflexi divadelního představení.

Cílem těchto materiálů je budovat a prohlubovat u našich mladých diváků a divaček vztah k divadlu a umění vůbec, podpořit jejich kreativitu, schopnost analyzovat použité prostředky a pomoci jim vytvářet si svébytný názor na divadlo.

Metodické listy jsou vždy sestaveny tak, aby se daly realizovat v prostorách školní třídy a v kolektivu žáků*yn/studentů*ek bez dosavadních zkušeností s dramatickou výchovou či divadlem. Aktivity na sebe logicky navazují a směřují k určitému celku, je však jen na Vás, jak s nimi budete nakládat: jednotlivé aktivity mohou být realizovány samostatně, či mohou být zjednodušeny s ohledem na Vaše možnosti a potřeby.

Přestože jsou cíle metodických listů a workshopů k představením nabízených divadlem podobné, jednotlivé aktivity se liší, proto je možné absolvovat oboje.

Věříme, že investovaný čas do kvalitní přípravy na návštěvu divadla a jeho následná reflexe vytvoří dětem/dospívajícím intenzivnější a hlubší zážitek z představení a může zajímavě obohatit nejen jedince, ale i celý třídní kolektiv.

O inscenaci

Inscenace *Nekonečný příběh* je dramatisací legendárního románu Michaela Ende. Jejím hlavním tématem je sebepoznání, vyrovnávání se s náročnými životními situacemi i vlastním strachem. Zabývá se tak především otázkami dospívání a hledání vlastní vůle.

Nekonečný příběh je často spojován s filmovou adaptací z roku 1984, která ale zobrazuje pouze první část knihy a příběh zplošťuje. Oproti tomu inscenace zpracovává celou mytologickou iniciační cestu hlavního hrdiny Bastiána, který díky ní přechází z jedné životní fáze do druhé. Bastián, feminní kluk vymykající se z kolektivu svou jinakostí, se vydává za poznáváním sebe sama ve chvíli, kdy se musí vyrovnávat se situací kolem nemocné maminky. Stane se tak poté, co nalezne knihu, díky níž se ocitá v nekonečné říši Fantázie, která potřebuje jeho pomoc. Inscenačním klíčem je zrcadlení skutečného světa do světa Fantázie. Tento princip je vizuálně zobrazen také na scéně a v kostýmovém řešení. Bastián se ocitá na nemocničních chodbách, kam přichází za nemocnou maminkou: právě nemocnice se stává motivem nemocného světa a poukazuje na to, že člověk, který projde iniciační cestou, pozná, co a jak je potřeba léčit. Inscenace navíc poukazuje na to, že fantazie a snění nejsou lež. Je to známka bohatého vnitřního světa. Má ale i negativní konotaci, protože se v ní dá ztratit. A pro ty, kteří nemají pod kontrolou své ego, může být tato cesta do Fantázie zničující.

Tento materiál se skládá ze dvou částí: aktivity předcházející návštěvě divadelního představení a aktivity po zhlédnutí divadelního představení. Každá z částí má časovou dotaci přibližně jednu vyučovací hodinu. Avšak při delších diskuzích či hlubším rozvíjení témat mohou aktivity trvat i déle.

Vzhledem k námětu a tématu inscenace doporučujeme program zařadit do hodiny Českého jazyka a literatury nebo Občanské výchovy.

Vzdělávací oblasti podle RVP

Český jazyk a literatura

Člověk a společnost – výchova k občanství

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Aktivity PO návštěvě představení

Cíle:

**žactvo svými slovy reflektuje zážitek z představení
pojmenuje paralely fikčního a reálného světa a dokáže
témata z představení přenést do reálného života**

1

Prostředí (15 min.)

První aktivita je zaměřená na prostředí fantazijního světa. V představení postavy cestovaly a ocitaly se na různých místech. Jak si diváci tato místa představují? A jak se mohou lišit nebo zpřesnit představy, pokud nahlédneme do původního textu?

Cílem aktivity je zkonkrétnit abstraktní svět z představení skrze společné nakreslení mapy Fantázie na jeden velký papír. Diskutujeme o prostředích, která se v Nekonečném příběhu objevila, a o tom, jak si Fantázii představujeme. Následně rozdělíme třídu do menších skupin. Každá skupina si vylosuje jedno (viz Pracovní list PO představení, Příloha 1) z prostředí Fantázie a namaluje ho na část velkého balicího papíru (můžeme slepit i více papírů A3). Všechny papíry, po dokončení práce jednotlivých skupin, vytvoří po spojení jednu velkou mapu Fantázie. Přemýšlíme i nad rozmístěním jednotlivých prostředí. Můžeme experimentovat a rozmístit prostředí vzdáleně po třídě, pokud máme pocit, že je některé z nich daleko, nebo naopak mohou být všechny přilepené jako jeden kompaktní celek.

2

Děj (5 min.)

Tato aktivita slouží ke sjednocení a pochopení posloupnosti děje a událostí, které se v příběhu viděné inscenace odehrály. Žáci*kyňe seřazují následující repliky ve skupinách tak, aby zachovali*y jejich pořadí z představení podle toho, jak se situace chronologicky udály (viz Pracovní list PO představení, Příloha 2). Na závěr vybarví texty barvou, kterou jim situace nebo postava evokuje.

Učitelka: Přimhouřím oko a dám ti tři mínus, Bastiáne, ale měl bys to brát jako varování a začít dělat to, co se po tobě chce.

Koreander: Bijou tě?

Bastián: Jo...

Koreander: Natáčí tě?

Bastián: Jo.

Koreander: Často?

Bastián: Každý den.

Koreander: Bráníš se? (*Bastián stydlivě zakroučí hlavou*) Musíš se bránit.

Bastián: To nejde.

Otec: Odvezu tě tam zpátky, půjdeš za paní učitelkou a omluvíš se, je ti to jasný?

Kristýna: Máš mé slovo. Budu mlčet jako hrob... Stejně se mi ten tvůj obrázek líbil nejvíc.

Dětská císařovna: Átrej, potřebuju tvou pomoc. K mé Slonovinové věži se ze všech stran sjíždějí poslové a všichni říkají to samé... Fantázie se ze všech světových stran zmocňuje Nicota. Nejde slovy popsat... když se do ní člověk dívá, je to, jako by byl slepý... Ti, kteří se dostanou Nicotě moc blízko, do ní potom dobrovolně skáčou... Brzy se Nic zmocní celé Fantázie.

Morla: Žila jsem tisíce let. Zním pouze Fantázii. Musíš se dostat k Jižnímu Orákulu. Žije tam Uyulála. Stírá hranice mezi světy. Přes Mrtvé hory až daleko na Jih, ale dej si pozor, ať nespadneš do sítě mnohačetné Ygramul.

Gmork: Jsem Gmork
zmocněnec temnoty
služebník Nicoty
nenávisti
lži a klamání

Uyulála: Uyulála... hlasticha...
Moje tělo je jen tón,
pouze sluch je chytí,
tento hlas a jenom on
je mé celé bytí.

Falco: Já jsem Falco. Slyšel jsem, jaký ti byl svěřen úkol. Můj život teď patří tobě, přijmeš ho?

3

Postavy (10 min.)

Tvůrčí tým inscenace *Nekonečný příběh* se zaměřil na vzájemné zrcadlení obou světů skrze stejné herečky a herce, kteří postavy hrají. Podívejme se na příběh z Bastiánovy perspektivy a jeho fantazie. Jak se zrcadlí jeho reálné zkušenosti s lidmi v jeho fantazii? Diskutujte o tom, v čem jsou si podobné nebo jaké vlastnosti mají společné tyto postavy. Poté každý* dá ze třídy přidá do Fantazie další vymyšlenou postavu, která by zrcadlila jeho reálný život – jako by se na chvíli stal Bastiánem. Zamyslete se, jaké má tato postava výrazné vlastnosti a jak by v *Nekonečném příběhu* mohla být zapojená. Stojí na straně dobra, zla, nebo je tak tajemná, že to nejde zjistit? (viz. Příloha č. 3)

Karl Koreander / Falco

Otec / Argax

Koreanderova matka / Morla / Ygramul / Uyulála

Učitelka / Xayída

Hynek / Gmork

Bastiánova matka / Kristýna / Dětská císařovna

4

Šikana (15 min.)

Pedagog*žka: „Vybavujete si, čím začínalo představení? O čem tato situace je?“ Následující dialog můžeme použít jako modelovou situaci, kterou rozebereme s žactvem skrze myšlenky postav. Protože i když něco říkají, je možné, že si myslí něco jiného. Nejprve si přečteme společně dialog. Následně rozdělíme třídu do menších skupin, kde žáci*kyně do textu přepíšou myšlenky a pocity postav.

Příklad pro pedagogy*žky:

Učitelka: Bastián Baltazar Bux... to je teda hrozná mazanice. Měla to být krásná přívětivá krajinka se slunkem a lučným kvítím a ne taková tmavá odporná čmáranice. Co myslíte, je to na trojku, nebo na čtyřku?

Myšlenky uč.: *Tahle třída je nejzlobivější, už aby byl konec hodiny. Proč se ten kluk obléká jako holka?*

Hynek: Já bych mu dal čtyřku, pančelko.

Henrik: Pančelko, já možná i pětku.

Myšlenka Henrika: *Snad mě konečně začne Hynek brát vážně.*

Učitelka: Přimhouřím oko a dám ti tři mínus, Bastiáne, ale měl bys to brát jako varování a začít dělat to, co se po tobě chce. (Bastián se přihlásí) No, co je?

Bastián: Můžu si, prosím, odskočit?
Učitelka: Stydíš se?
Bastián: Prosím?
Učitelka: Ptám se, jestli se stydíš?
Bastián: Ne.
Učitelka: Tak to snad vydržíš do konce hodiny, ne?
Bastián: Prosím...
Učitelka: Tak běž... když to nezvládneš.

Bastián odejde. Zazvoní zvonek.

Hynek: Kluci, myslíte, že je na záchodech?
Henrik: Určitě bych se tam podíval.
Helmut: Jo, ale podívej se i na holčičí.
Hynek: Hele! *(na Bastiána)*
Hynek: On utíká ze školy.
Henrik: On, nebo ona? *(smích)*
Hynek: Rychle! Za ním!
Henrik: Bastiáne! Jseš baba!
Hynek: Holka!
Helmut: A holky nám neutečou!

Položíme skupině otázku: Jaké postavě v této situaci byste chtěli poradit, aby něco řekla nebo udělala jinak? Diskutujeme nejen o obětech šikany, ale i ostatních. V závěru diskuze každý žák*yně napíše vzkaz jedné z postav v této situaci: Co postava potřebuje slyšet?

Témata a otázky, které je možné v průběhu aktivity ve třídě probrat:
Jak bychom pomohli a podpořili Bastiána, pokud ho spolužáci šikanují?
Jak se pozná šikana?
Jak se chovají ti, kdo šikanují?

V závěrečné diskusi rozebereme téma moci v rámci mezilidských vztahů. Poznáme, že nás někdo manipuluje? Dokážeme rozeznat dobré a zlé? Čím se řídíme, pokud se ocitneme v konfliktu? Jak reagujeme na ponižování – přímé (mě samotného) či nepřímé (mého kamaráda, známého, kolemjdoucího)?

Další zdroje

Literatura

ENDE, Michael. Nekonečný příběh. 4. vydání s tímto názvem a v tomto překladu. Přeložila Eva PÁTKOVÁ, ilustroval František SKÁLA. V Praze: Albatros, 2022. ISBN 978-80-00-06771-1.

Internetové zdroje

Franče, Vojtěch. Nekonečný příběh: Symbolická interpretace knihy Michaela Ende [online]. Grafologie a Psychologie. 19. 5. 2008 [cit. 25/05/2026].

Dostupné z: <https://ografologii.blogspot.com/2008/05/michael-ende-nekonecny-pribeh.html>

Trailer k filmu

The NeverEnding Story | Original Trailer | Netflix

<https://www.youtube.com/watch?v=YKGYgFPAP14>

The Neverending Story · Theme Song · Limahl

https://www.youtube.com/watch?v=lHytjEj7B9g&list=RDIHytjEj7B9g&start_radio=1

Totalita

ČT Edu: Totalita, video

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/2228-totalita>

Nemoc / smrt blízkého

Cesta domů. Online. 2025.

https://www.cestadomu.cz/?gad_source=1&gad_campaignid=15303855987&gbraid=0AA-AAADqntqivsG3Ys54oYUlnYCKotEWP9&gclid=CjwKCAiAssfLBhBDEiwAcLpwfhqYV-B89WchbUWBVPxHS7wEQLVrbNZLBQFEOLijDobaYuOgLhx3xshoCSdwQAvD_BwE

Šikana

ČT Edu, pracovní listy na téma Šikana.

<https://edu.ceskatelevize.cz/hledani?q=fyzick%C3%A1+%C5%A1ikana&tab=pracovni-listy>

Společnost Podané ruce

Preventivní programy

https://prevence.podaneruce.cz/?_gl=1*4qx2s6*_ga*MTMyNzUwMjI2MS4xNzY4NjUoNjM1*_ga_1EML9J3V91*czE3NjkwODQzNDQkbzIkZzAkdDE3NjkwODQzNDQkajYwJGwwJGgw*_ga_9KB7HE1WP4*czE3NjkwODQzNDUkbzIkZzAkdDE3NjkwODQzNDUkajYwJGwwJGgw